

PISA — Het „feestterrein“ op een afstand.

Italiaansche Steden

door Dr. W. J. van Balen

Italië is het spreekwoordelijke land van de kunst. Men gaat er niet om het landschap naar toe, tenzij dan naar de Italiaansche meren, die eigenlijk grootendeels in Zwitserland liggen, of naar Sicilië, liefst in het voor- en najaar. Maar ook dan, al geniet men van de schoonheid der blauwe wateren en van den blauwen hemel, ook dan komt men er in de eerste plaats het zachte klimaat opzoeken, de weldadige zon, die in het bijzonder voor herstellende zieken zoo gunstig is.

Het eigenlijke Italië bezoekt men echter hoofdzakelijk ter wille van de kunstschaten, zoowel van verzamelingen die zorgvuldig in musea zijn opgesloten, alsook van die kunstmonumenten die aan de publieke straat liggen, en die eigenlijk niets anders zijn dan de steden zelf.

Er zijn immers van die steden in Italië die zelf wel een museum in de open lucht lijken. Sommige plaatsen doen zelfs levendig denken aan een tooneeldécor. Maar dat komt zeker omdat juist het theater ons zoo heeft gewend aan een achtergrond van Rialto's en Canale's Grande's met verlichte raampjes en schilderachtige heuvelstraatjes met trappen en lichtbogen en wasch die te drogen hangt.

Zoo'n openlucht-museum is Venetië, de eilandenstad waar men bij aankomst aan het Centraal Station niet in een taxi of tram stapt, want die bestaan er niet, maar in een gondel, of, als men het bescheiden wil aanleggen, in de vaporetto of watertram. Alles gaat er te water, tot de begrafenissen toe. In een forschen gondel wordt de doode naar zijn laatste rustplaats geboomd; terwijl de aanspreker aan dek de wacht houdt over de kist, en aan alle voorbijvarenden het kruis voorhoudt.

Men wordt gevaren over het breed kabbelende Canale Grande, de hoofdgracht, die als een groote S door de stad kronkelt; of men glijdt door stille, stemmige slootjes, langs donkere watertrappen en

stiekeme gangetjes. Weelderige gotische paleizen, in dien eigenaardigen Venetiaanschen spitsboogstijl, die zich nog tot diep in de Renaissance heeft staande

gehouden, verheffen zich naast onaanzienlijke, maar toch schilderachtige krotten. Monumentale kerken in overladen pronkstijl van veel marmer en beeldhouwwerk sluiten de gezichtseinders af; en de slanke Campanile, de baksteen klokketoren, rijst hoog boven dat labyrinth van groote en kleine waterwegen uit. Een stad om van te droomen!

Geheel anders zijn de landsteden. Trouwens, zoo iets als Venetië vindt men nergens voor een tweede maal, zelfs niet in Amsterdam, Stockholm, Delft of Kopenhagen. Al die Venetië's van het Noorden hebben hun eigen karakter. Nu, Venetië zelf ook. En daar moest men het maar bij laten. Maar hoe geheel verschillend van Venetië is bijvoorbeeld Genua, voorheen een mededingster van de lagunenstad wanneer er gestreden werd om de opperheerschappij over den Levant, dus over de handelsrelaties over land met Indië. Genua, hoezeer ook een haven, is een bergstad, en geen waterstad. Men ziet de zee alleen maar van enkele punten uit, en voor de rest klautert men trap op, trap af door nauwe en gezellige winkelsteegjes, waar men van allerlei typische Italiaansche voortbrengselen uitgestald ziet. Trouwens, dergelijke knusse straatjes vindt men in Venetië ook: de Mercerie, heele doolhoven achter elkaar. Maar daartusschen komt men in Genua terecht op drukke pleinen met veel trams en auto's en op smalle verkeersstraten waar het zoo druk is als in de Leidschestraat. Vele oude, sombere paleizen uit den Grooten Tijd, doch eveneens talrijke moderne praalgebouwen uit de periode van Italië's modernen voorspoed.

Weer volkomen anders is Milaan, de grootste stad van Italië en middelpunt van den handel en de industrie van het geheele